СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 265. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 15-го листопаду 1941. No. 265. Jersey City, N. J., Saturday, November 15, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛИЛА ЗМІНУ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ

ВАШИНГТОН. — У відповідь на останній апель президента Рузвелта, який в листі до спікера Рейборна та провідника більшости МекКормика обіцяв повзяти рішучі кроки проти хаотичного положення в робітничих юніях, палата послів переголосувала 212 голосами проти 194 зміну Невтральностевого Закону в такий спосіб, що уряд буде могти узброювати американські торговельні кораблі та посилати їх у воєнну зону. Ця зміна, що була попереджена драматичною боротьбою групи демократичних конгресменів, які грозили спротивом проти урядової політики у справах страйків, автоматично зближає Америку до європейської війни. Ревізія цього закону, яка усуває секції 2, 3 і 6 зо згаданого Невтральностевого Закону, стане повноправною по підписі її президентом.

Що думають про зміну.

Ухвала зміни невтральностевого Закону викликала певні перегруповання в рядах демократичної партії. Девять нюйорських демократів в останній хвилині прилучилися до опозиції. Прихильники політики президента Рузвелта вповні погоджуються зо зміною та тішаться перемогою. Ізоляційний сенатор Бенет Кларк, демократ з Мізури, заявив, що опозиція мала 20 голосів більше, але по тайних нарадах в Білому Домі, на яких були численні конґресмени, вона втратила цю більшість. Конгресмен В. Вудроф, републиканець з Мішіґен, заявив, що мала перевага при голосуванню означає, що американський нарід є глибоко поділений щодо заграничної політики. Шорт твердив, що зміна означає певну війну, а Гвілер сказав, що президент Рузвелт не повинен йти до війни, коли нарід є щод... поділений. Вендел Вилкі привітав зміну закона, а п... ізоляційної організації „Америка перша" заповідають, що щойно тепер почнеться боротьба проти інтервенції.

ПОСПІШНО УЗБРОЮЮТЬ ТОРГОВЕЛЬНІ КОРАБЛІ

ВАШИНГТОН. — Маючи за собою ухвалу Конгресу, департамент маринарки приготовляє поспішно узброєння тих кораблів, що будуть возити зброю та всякі інші матеріяли до Англії та Росії. Закладають на кораблі проти-летунські і проти-субмаринські гармати, та мобілізують спеціяльні залоги, які вишколювано вже від року. Секретар маринарки Накс заявив, що зміна Невтральностевого Закону приспішить перемогу демократичних держав над тоталітарними.

НЕ ВИСИЛАТИМУТЬ АРМІЮ ПОЗА АМЕРИКУ

ВАШИНГТОН. — Ген. Дж. Маршал, шеф штабу армії, оголосив спеціяльну заяву, якою ствердив, що уряд не має в пляні висилки американської армії поза границі Америки. Заклик до моряків, щоб вписувалися на три-річну службу та евентуально виїхали поза границі, як зайде потреба, не має нічого спільного з здогадливим пляном висилки армії до Европи. Всякі здогади в тому напрямі, це лиш часописні спекуляції, говорив генерал.

ВОЛШ ДАЛІ ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ ПРЕЗИДЕНТ ПРОБУВАВ МИРИТИ

БОСТОН (Масс). — Сенатор Волш, голова сенатського комітету морських справ, заявив, що ще є час, щоб президент Рузвелт започаткував справу замирення та привернув спокій в цілому світі. В тому поможе йому Ватикан та духовенство цілого світу, яке противиться війні. Говорячи через радіо, сенатор сказав, що президент повинен відтягнути цей приказ, яким він дав право американським кораблям стріляти до німецьких субмарин. Він твердив, що уряд поступає дуже сторонничо у справах европейської війни. На його думку така „мирова офензива" зєднала б міліони прихильників по всіх краях світа.

ПРОКОП ВІДВИДУЄ ВЕЛЕСА

ВАШИНГТОН. — Фінський посол, Гяльмар Прокоп, зложив офіційну візиту підсекретареви стейту Сомнерові Велесові та представив докладно становище фінського уряду в справі фінсько-московських відносин. Хоч до преси не подано нічого про вислід цеї розмови, проте здогадуються, що Америка буде далі заохочувати Фінляндію до заключення сепаратного миру з большевиками. Та наразі, нема великої надії на це, щоб Фінляндію можна було відтягнути від війни проти СССР.

ПАПА ДЯКУЄ АМЕРИКАНСЬКИМ ЕПИСКОПАМ ЗА ПОМІЧ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

ВАШИНГТОН. — Папа Пій XII. вислав спеціяльний привіт-подяку на руки американських католицьких епископів, в якому дякує всім американським католикам за цю щедру та благородну поміч, яку вони дають знищеній війною Европі. Кардинал Догерті, відповідаючи в імені американського католицького епископату, заявив, що американські католики, зворушені глибоко подякою Папи, будуть надалі давати всяку можливу поміч европейським народам, потерпівшим від війни.

СПОКІЙНІ ЗА ДОЛЮ СТАЙНГАРДТА

ВАШИНГТОН. — Офіційні чинники є спокійні за долю американського амбасадора Стайнгардта, який виїхав з Літвіновом з Куйбишева до Тегерану й не прибув на час. Вони переконані, що літакові нічого не сталося.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ НЕПРИМИРИМУ ПОСТАВУ АМЕРИКИ В ПЕРЕГОВОРАХ З ЯПОНІЄЮ

З Вашингтону повідомляють, що зміна Невтральностевого Закону змінить значно поставу американського уряду в надходячих переговорах з представником Японії, який на днях прибуде до Вашингтону. Це є знак, що Америка не попустить державам „осі" та не дасть себе вигнати з морських просторів на Тихому чи Атлянтійському океані. Крім морального значіння зміна того закону матиме також і негайні практичні наслідки. Вона уможливить висилку великої скількости британських кораблів на Далекий Схід, які досі виконували службу на Атлянтику. Тепер їх місце займуть американські кораблі.

Сабуро Курусу прибуде до Сан Франціско в суботу, звідки прямо удасться до Вашингтону, щоб почати переговори з представниками американського уряду. Він вперше говоритиме з секретарем стейту, найправдоподібніше в понеділок, а щойно від тих розмов із секретарем стейту залежить, чи японський висланник побачить президента Рузвелта. Президент виїжджає в суботу до Ворм Спрінгс, Вірджінія, отже сумнівне, чи він прийме Курусу на авдієнції.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ОСТАТОЧНОГО ЗАКІНЧЕННЯ РОБІТНИЧИХ СТРАЙКІВ

Президент Рузвелт приобіцяв, що доведе до порядку в робітничих юніях, що щораз більш загрожують страйками краєвій обороні. В конгресових колах думають, що Конгрес може піти на дуже ризиковний шлях та ухвалити ряд проти-страйкових законів. Деякі провідники є певні, що таке законодавство перейде в Конгресі без найменших трудів, бо велика більшість Конгресу є огірчена безпорядками, які існують в робітничих юніях. Таке рішення одобрить також велика частина промисловців та бизнесменів, які також огірчені безнастанними страйками.

ПЕРЕСТАЮТЬ ВИСИЛАТИ НОВИНИ РАДІЄМ З БЕРЛІНА

Дві великі американські радієві компанії, „Нешенел Бродкестінґ Компані" та „Мючуал Бродкестінґ Систем" повідомили, що почавши від минулого четверга, вони не будуть подавати новинок з Берліна. Причиною такого рішення є те, що гостра німецька цензура так перечищує радієві кореспонденції, що до Америки мало що доходить. Обидві компанії подавали політичні новинки з Берліна кілька разів в тиждень.

ЗАТОПЛЕННЯ ВЕЛИЧЕЗНОГО БРИТІЙСЬКОГО ЛІТАКОНОСЦЯ

Британська адміралія повідомила, що величезний британський 22,000-тоновий літаконосець „Арк Роял" є затоплений німецькою субмариною. Субмарина вдарила в нього торпедою і тяжко подіравила. Малі пароходи пробували затягнути його до пристані, але по дорозі він таки пішов на дно. Про цього літаконосця німецькі звідомлення вже кілька разів говорили, що він затоплений. Але щойно тепер це дійсно сталось. „Арк Роял" мав поверх півтора тисячі залоги. Це вже третій великий літаконосець Британії, що в цій війні пішов на дно.

СОВЕТИ ГОВОРЯТЬ ПРО УСПІХИ БІЛЯ ТУЛИ

Советські звідомлення говорять, що біля міста Тули їхнім військам вдалось віднести перемоги над німецькими військами і відкинути німецькі війська з великими втратами на кілька миль взад. На інших фронтах біля Москви нема більших змін. На Криму, кажуть советські звідомлення, розвинулись страшні бої в околицях Керча і Севастополя. В Советах сподіються вкоротці загальної німецької офензиви.

НІМЦІ ГОВОРЯТЬ ПРО УСПІХИ НА КРИМІ

Німецькі звідомлення говорять, що в околицях Москви найважнішою перешкодою в поступі німецьких військ є багно і погана погода. Німці стверджують, що на Кримі біля міста Керча і Севастополя ведуться страшні бої. Вони кажуть, що вже здобули кілька фортів біля твердині Керча. Одна німецька радієва стація навіть подала, що Керч вже занятий. Наразі німці не скривають своїх плянів відносно Кавказу. Вони кажуть, що з Керча поведуть сильну акцію проти Кавказу і пробуватимуть його здобути.

МУСОЛІНІ ПРО СВОГО ПОКІЙНОГО СИНА

Беніто Мусоліні написав книжку про свого сина, який згинув недавно в летунській катастрофі. В тій книжці Мусоліні зраджує велику склонність до містицизму і каже, що в день цеї катастрофи він мав погане прочуття. Також син його нераз попадав у смуток і прочував свій кінець. Мусоліні каже, що коли Італія вийде з цеї війни переможною, то й він знайде спочинок біля свого сина.

ПЕРЕПРАВА ЧЕРЕЗ РІКУ НА ФРОНТІ.—Німецька світлина, переслана з російського фронту до Берліна, а звідтам до Америки, представляє відділ німецького піхотинського війська з важким узброєнням, як він збирається переправлятися через якусь неназвану ріку при помочі гумових дараб, наповнених повітрям. Цензор додає, що російські війська втекли з горіючого села за рікою.

ВРАЖІННЯ ЗМІНИ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Зміна Невтральностевого Закону в американськім конгресі викликала в Англії велику радість. Але та радість була дещо захмарена фактом, що в голосуванні прихильники зміни мали лише маленьку більшість. З цього англійці вносять, що в Америці є ще дуже сильна противоєнна партія і що в скорому часі не можна сподіватись вступлення Америки до війни. Неохоту до війни в Америці пояснюють англійці в той спосіб, що Америка ще до повної війни не готова. Проте англійці тішаться зо зміни, бо знають, що хоч з боку Америки формального виповідження в скорій будуччині може й не бути, але узброєння американських воєнних кораблів і дозвіл їм заїздити до англійських портів, автоматично втягне Америку в іще більші морські конфлікти. Перший лорд британської адміраліції, Додлей Павнд, заявив, що американська фльота на Атлянтику вже приносить величезну поміч британським силам, конвоюючи британські кораблі. Він не хотів казати скільки кораблів вона конвоює, та що їй по дорозі приходиться зустрічати, бо це воєнна тайна, але говорив, що ця робота є величезного значіння.

НІМЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ ЗБІЛЬШЕННЯ СУБМАРИН.

БЕРЛІН. — Німецькі офіційні кола заповіли, що вже в найкоротшому часі кинуть на Атлянтик далеко більше число субмарин і модерніших субмарин. Ті субмарини будуть нещадно затоплювати всі торговельні і воєнні кораблі, що будуть довозити які небудь продукти до Британії. Офіційні кола обіцюють німецькому народови перемогу на Атлянтику. Але вони водночас перестерігають, що тої перемоги не можна скоро сподіватись, бо британці на улїпшену німецьку зброю винайшли також улїпшені способи оборони. Автім, всі морські битви тягнуться довго. В тих заявах німецьких урядових кол є замітне те, що вони тепер вже не говорять про наїзд на Британські острови, як це перед тим говорили, а говорять про ступневе виголодження Англії.

КРИТИКА КАБІНЕТУ ЧОРЧИЛА.

ЛОНДОН. — В британськім парляменті відбулась дебата над веденням війни. В дебаті забирав голос соціялістичний посол Шинвел і гостро критикував уряд премієра Чорчила. Він казав, що той уряд не працює якслід з Советами, та не докладає всіх зусиль, щоб вдержати Совети в боєвім стані. Він опрокидав думку, що наїзд на Европу в теперішню пору закінчився б для Британії катастрофою. Він також заявляв, що з Америки Британія не дістає належної помочи, а це мабуть тому, що внутрі Америки є тертя соціяльного характеру. Він висказав надію, що ті тертя припиняться і тоді Англія дістане всяку поміч. Його критика не викликала в британських парляментарних колах належного враження.

ПОБОЮЮТЬСЯ ЗА ЛІТВИНОВА І СТАЙНГАРДТА.

ЛОНДОН. — Ще далі нема чутки про той літак, що пару днів тому вилетів з Куйбишева в напрямку Ірану, а на якому їхав американський амбасадор Лоренс Стайнгардт, советський амбасадор Максим Літвінов і директор британської пропаганди на Близькому Сході, Монктон. Зпочатку думали, що той літак осів день внаслідок бурі, що тоді на його шляху шаліла і скоро дасть про себе знати. Але дотепер він не дав про себе знати, ні інші люди не знають нічого про його долю.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ ЗАБИЛИ ОДНОГО ІСЛЯНДЦЯ.

РЕКЯВІК. — Два американські вояки в суперечці з місцевим молодим ісляндцем, вистрілили до нього з револьвера і його вбили. Американські тамошні власти відразу поставили вояків під наглий суд.

ЯПОНІЯ НА ПЕРЕЛОМІ.

ТОКІЮ. — В японськім парляменті мають відбутись на днях дуже важні наради, які рішать в котрий бік піде Японія. Японський премієр, міністер фінансів і міністер закордонних справ виголосять перед японським парляментом промови, в яких зясують положення. Вже наперед японська публична опінія домагалась, щоб народови сказати цілу правду, як стоять справи. Промови, зладжені згаданими міністрами, вже одобрив японський цісар.

ФІНЛЯНДІЯ НЕ ЗАМИКАЄ ДВЕРЕЙ ВІД ПЕРЕГОВОРІВ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінські офіційні кола заявили, що відповідь Фінляндії на американську пересторогу не треба брати як відмову. Це лише вияснення фінського положення. Але позатим Фінляндія є готова вступити в переговори, якщоб Америка в імени Советів їй зробила певні пропозиції. Міністер Танер заявив, що після всякої правдоподібности вже в короткому часі велика частина фінської армії буде здемобілізована і відослана для праці внутрі краю. Назагал в Фінляндії таке переконання, що колиб Совети відступили фінам потрібні для них із стратегічного боку околиці, то Фінляндія замирилась б. А що до того може дійти вказує факт, що на советсько-фінськім фронті бої вгавають, а советські війська зовсім не мають охоти наступати.

ОГРАНИЧЕННЯ ПАПІРОСІВ У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд впровадив ограничення на куріння. Кожний громадянин дістане на день по шість папіросів, або тютюну у такій скількости. Курящі жінки по 21 році життя дістануть по півтора папіроса на день. Нижче того віку не дістануть нічого.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ЩЕ ДАЛЬШИХ ДЕКЛЯРАЦІЙ

В американській пресі вивязалась дуже цікава дискусія з приводу британсько-американського предложення Фінляндії заперестати дальшу війну з Советами. „Ню Йорк Ворлд Телеґрем" (з 6. листопаду) виправдує становище Злучених Держав і Британії тим, що війна доводить до таких „траґічних" випадків, як цей натиск на Фінляндію, що є подиктований тільки тим, що демократичні потуги вважають, що для них і світа Гітлер є наразі найбільшою загрозою. Та той траґізм являється особливо великим, коли брати під увагу остаточне заключення згаданого часопису, що зводиться до цього, що „наші фінські приятелі готові програти в кожному випадку, себто, без огляду на те, хто виграє: Німеччина чи Росія".

Саме ось такі траґічні можливости заставляють відому журналістку Ен О'Гар МекКормик заключати, що треба доконче ще щось сказати про охорону малих держав і народів, щоб вони точно знали, що їх жде, як виграють демократичні потуги враз з Советами, з якими вони тепер у военному союзі. Бо так є, пише Ен МекКормик, що Сталін постійно підкреслює, що „Росія воює сама", а якби ще так вона „сама" видержала ту боротьбу, то нема найменшого сумніву, що Сталін відіграв би велику ролю в реорґанізації повоєнної Европи. В такому випадку, пише МекКормик, нема потреби сумніватись щодо цього, якаб булаб судьба таких малих народів, як фіни, естонці, латвійці, литовці й т. п. Очевидно, що всі вони опинились би під Сталіном.

Як бачимо, цілком слушні побоювання. Але спитаймо: чи це сталось би тільки зо згаданими малими народами? Чи не булоб те саме з далеко більшими народами, як от з українцями чи білорусами?

Атлянтійська деклярація видана спільно президентом Рузвелтом і британським премієром Чорчілем, заповідає, що те, чого побоюються такі, як от Ен МекКормик, не повинноб статись. Бо „вісім точок", себто засад, проголошених представниками Злучених Держав і Великої Британії, треба віднести до всіх держав, великих і малих. Тому всі вони повинніб дістати захист перед новим поневоленням і насильством. Але чи так буде? Чи дістане захист теж і великий український нарід, що був і є в неволі? Теж не сказано виразно, як буде захищена незалежність Фінляндії, Естонії, Латвії, Литви, себто не сказано, що буде зроблено проти того, хто не захоче слухати згаданої деклярації й силою чи підступом захоче ці краї та інші заграбувати. Про те останнє згадує Ен МекКормик і висказує думку, що булоб добре для демократій те все вияснити, бо тоді всі ті малі народи чи держави зналиб, що їх жде, як виграють демократичні потуги, та ставилиб Гітлерови кращий опір.

Праця, Якої Тепер Треба Якнайбільше

На іншому місці є передрукована стаття з місцевої американської ґазети в Амстердам, Н. Й., в якій описується збори Клюбу Жінок Бизнесменок і Професіоналісток, на якому виступив місцевий американський українець В. Чучман з докладом про Україну. На сходинах говорено і про того духа, яким тепер живуть британці, як теж говорено там і про терпіння Польщі. А при кінці була українська програма зо співами і танцями.

Хто прочитає наголовок і те, що написано про доклад про Україну, як теж завважить, скільки то місця присвячено українській справі, той відразу зрозуміє, що зістала зроблена добра робота і з успіхом, та що вона була добре й розумно підготована.

Коли ми звертаємо увагу на цей льокальний випадок ще й на тому місці, то робимо це тому, щоб пригадати, що ми вже багато разів писали про потребу саме ось такої праці, що ніби не „голосна" ніби льокальна і не розреклямована широко, а така корисна! Головно корисна в теперішніх часах, коли то провінціональні ґазети, що не визнаються часто на ріжних скомплікованих „ч у ж и н ецьких" проблємах, роблять величезну кривду і шкоду українській справі, а теж і американським українцям, бо з несвідомости передруковують нераз такі злочинні неправди, як ті, що їх поширює, наприклад, ось той нюйорський смітник, що зветься „Ди Авр". А тепер, як відомо, ми навіть свідками злочинних нападів на такі речі як видання „Історії України" М. Грушевського, бо й таку справу зачисляють оборонці червоної диктатури до „анти-демократичних" і „анти-семітських" вчинків.

Щоб з такими проявами боротись успішно, треба співпраці усього свідомого громадянства, а в першу чергу тут родженої й освіченої молоді. Не іде тут про якусь таку пропаганду, що треба щось закривати чи вибілювати, а тільки про те, щоб допомогати поширюванню правди про Україну. Нам цілком не треба закривати, як було чи є, в Україні щось недобре. Не треба лякатись і того, коли хто з українців поступає не так, якби ми собі бажали, бо подібне діється не тільки в нас, але і в інших народів, що теж поділені. А крім цього український нарід є найменше відповідальний, коли є такі поділи, бо він не мав своєї держави і не мав свободи, а тим самим не мав спромоги себе сконсолідувати.

Уся дійсна правда про Україну мусить згодом вийти назверх. Наш обовязок приспішувати той процес. Знову здобування громадської опінії в Америці — не є приспішування того процесу. Американський уряд, як нам здається, добре визнається на українській справі. Але нам важне, щоб визнавалась і ціла Америки. Це останнє може дуже заважити, як прийде час, коли Америка матиме рішальне слово щодо нового порядку в Европі. Тоді треба буде, щоб за Україною були симпатії американського загалу. І про те треба думати вже тепер. Цього роду доклади, як отсей, про який згадуємо, є одним з дуже важних способів, як доходити до розуму і серця американського громадянства, коли пробуємо здобувати симпатії для України.

МОРАЛЬ РІЖНИХ НАРОДІВ

Отто Толишус подає в „Н. Й. Таймс Маґазін" (з 9. листопаду) цікаву характеристику таких народів: німців, анґлійців, москалів, французів і японців.

Німці, говорить він, все були добрими вояками, хоч не все добрими борцями. Вони внутрі нераз дрібничково сварливі. І коли розсваряться добре, як рятунок на ту свою сварку сами слухняно підчиняються зверхній диктаторській владі. Їх індивідуальна вартість дуже слабо розвинена. Тому шукають рятунку в гурті, орґанізації. Їхні орґанізації поставлені знаменито. Провід тих орґанізацій обробляє дані пляни до найменших подробиць. Але ця орґанізаційна докладність має і лихі сторони. Бо коли щось в одним місци з орґанізацією зле, вона ціла розвалюється. Німці містики і доґматики, себто люблять вірити в щось з фанатичною ірраціональною силою. Підчинившись якійсь орґанізації вони вірять в її слушність так довго, доки та орґанізація осягає успіх. Коли орґанізація починає зазнавати невдач, пропадає в них також віра в доцільність цеї орґанізації і вони її в паніці опускають. В кожнім окремім німцеві нема тої особистої моральної сили, в якій він сказав би: „Хоч все пропадає, але ідея, в яку я вірю, така сильна, що я сам за неї вмру". Моральна сила німця залежить від решти його орґанізації. Свої імперії німці наперед точно плянують і з математичною докладністю придержуються пляну.

Цілковито противним типом є анґлієць. Він є повним індивідуалістом, любить мати свої власні переконання, сам у своїй душі витворює моральну силу. Страшно не любить плянів накидуваних кимсь іншим. До орґанізацій можна анґлійця заставити лиш пошаною до певних традиційних вартостей, а також законами поведінки. Не може нація жити без орґанізації, не личить бунтуватись проти орґанізаційного проводу, а тому — треба вступати до орґанізації і повинуватись цьому проводови без огляду на те, чи ми це любимо, чи ні, говорить анґлієць. Вслід за тим анґлійський провід, коли виробляє якісь пляни для своїх підчинених членів, старається тими плянами охопити лише найголовніші і найконечніші речі, залишаючи решту індивідуальним здібностям кожного члена зокрема. Анґлійці збудували свою імперію без ніякого наперед уложеного пляну. Будували її цивільні одиниці, що розїздились по світі. Часто вони її будували проти волі центрального уряду. Такі прикмети анґлійця доводять до того, що його орґанізація не все ділає з такою справністю, як німецька. Але з другого боку анґлійська орґанізація не розвалюється від невдачі так скоро як німецька. Анґлійську орґанізацію можна нераз добре потурбувати, покалічити і порвати, а проте поодинокі її частини стягаються разом і наново її творять, нераз з іще більшим завзяттям.

Цілком інакше поступають росіяни. Вони також містики, подібні до німців. Але нема в них тої дисциплінованости і справности, що в німців. Росіяни відважні, але на чужих землях не хочуть боротись. Зате родиться в них велике завзяття, коли вони знають, що обороняють свою землю. Тоді вони про все забувають і боряться дійсно по геройськи. Вони наскрізь проняті релігією і любовю до своєї „святої землі". Душа росіянина сира і нескристалізована. Переважають у ній чуттєві елементи, а не розумові. Зверхній уряд росіянин уважає, як щось тяжке, але конечне. Тому треба його зносити. Большевизм був також таким зверхним наростком. Але як попередні режіми, також большевицький був чимсь таким, що лучило московських мужиків разом, а через те було для нього хоч тяжким, але потрібним. Большевизм звеличував працю, зусилля, напругу мязів. Але цілком занедбував успішність та видатність праці. Через це російська видатність залишалась далеко поза видатністю західно-европейських народів. Привязання до землі і релігії заставляє російські маси продовжати боротьбу, навіть коли даний режім заломиться і пропаде. Росіяни боролись після частих поразок в часі наїзду Наполеона. Вони боролись на ріжний лад, по провалі царського режіму підчас минулої війни. І теперішня війна виявила велику силу російського народу, без огляду на його відношення до свойого большевицького режіму.

Французи знов цілком інакші. Вони все розраховують своїм мозком. Прийшовши до певних льоґічних заключень, вони цупко тих заключень держаться. Але нераз забувають, що виринули інші обставини, які вибивають зпід їхніх заключень ґрунт. Французи є еґоїстичні і той еґоїзм славословлять. Але той еґоїзм вони завершують в любові до своєї батьківщини, яку ставлять понад усе інше на світі. Їхня батьківщина це одинока цивілізована країна. Все інше це „варвари", думають французи. В часі поразки нераз виявляють великий переполох. Але з цього переполоху очуняються і наново розпочинають боротьбу.

Японці це знов окрема раса. Вони внутрі досить розсварені, але лучить їх разом майже свята льояльність супроти цісаря і батьківщини. Патріотизм в них має релігійне значіння. Їхня релігія шінто є нічим іншим, як шануванням своїх предків за їхні величні патріотичні заслуги. Релігійну етику в них творить бушідо, що буквально означає — „спосіб поступування воїна". Геройська мораль серед японців, яка наказує людям без вагання жертвувати себе за цісаря і державу, є вкорінена серед найширшого японського загалу. Це є причиною, що ніколи не можна числити на розсварення японців в середині до тої міри, щоб те розсварення заломило збірну силу нації. Бо хоч те розсварення існує, але в обличчі національних небезпек японці моментально скупчуються в одну суцільну масу. Тому японці все були і є небезпечними суперниками. Як вони поводилисяб в обличчі більшої національної прогри — важко сказати, бо дотепер японці не програли ні одної більшої битви.

КОЛИ ВІРИТИ СЛОВАМ ҐЕБЕЛЬСА...

Американська преса принесла перед кількома днями передрук статті міністра пропаганди Німеччини д-ра Ґебельса, яка появилася недавно в німецькому журналі „Райх". З тої статті бачимо щось іншого як це, що звик від років говорити Ґебельс німецькому народови та цілому світові, бо в ній виправдується Німеччину за те, що почала другу Світову Війну. А досі чути було від Ґебельса і Гітлера, що не Німеччина, а Анґлія та Франція виповіли війну та тим спричинили величезний хаос у світі.

Щож каже Ґебельс тепер? А ось таке:

„Ніхто не може припускати, що всі европейські проблеми булиб знайшли свою розвязку навіть тоді, якщоб Польща була зрезиґнувала з Данціґу та дала Німеччині Коритар, або якщоб Анґлія та Франція по побіднім закінченню польської кампанії були згідні приняти мирові пропозиції Фірера. Чи може хто повірити, що Лондон був би оставив нас в спокою, або що Советський Союз будував свої армії ось так для забавки? Ні. Ми всетаки булиб вхопили за зброю по кількох роках, але з тою ріжницею, що наші вороги, вивчивши багато з военної кампанії в Польщі, булиб станули проти нас з таким узброєнням, якому булоб нам тяжко дорівнати".

Це значить, що колиб навіть Польща була погодилася з Німеччиною в серпні 1939. р. коштом Коритаря та Данціґу, то проте, згідно зо словами Ґебельса, Німеччина булаб пішла війною проти Анґлії, Франції й Росії. Далі з цього виходить, що коли Гітлер пропонував мир по закінченню польської кампанії в 1939. р., він тоді про це поважно не думав, а починаючи війну в 1939. р. був переконаний, що розібє аліянтів ще заки вони вспіють належно узброїтися.

Бо якже інакше пояснити тоді слова Ґебельса? Нарікання на це, що Німеччина хотіла миру ще в 1939. р., а не хотіли його Чорчил і Рузвелт, стоять в простому запереченню до тих слів Ґебельса: „Ми всетаки булиб мусіли вхопити за зброю по кількох роках".

В обличчі третьої зими війни німецький нарід довідується, що перед ним великі й тяжкі шляхи, що раз „почавши машерувати, йому треба йти вперед".

Та в тому самому часі, коли Ґебельс писав ці слова, Гітлер заявив, що він дав приказ своїй маринарці не стріляти до американських кораблів, хіба у власній обороні. Чим жеж це пояснити? Здається, що в тому випадку далеко більше значіння мають слова Ґебельса ніж Гітлера. А Ґебельс каже, що „ця війна представляє цілий ряд індивідуальних розрахунків збройним шляхом, всеодно, чи їх буде полагоджуватися сьогодні чи за кілька літ".

Ось ці заяви Ґебельса розуміють американські чинники як пересторогу, звернену в сторону західної півкулі, а головно в сторону Полудневої Америки. Це тим правдоподібніше, що про Полудневу Америку сказав Гітлер таке: „Коли ходить про Полудневу Америку, то вона так далеко віддалена як місяць". Тільки, що Гітлер надто часто згадує про цей „місяць". Наприклад, говорячи 30. січня 1939. р. (отже перед війною) в берлінській Кроль Опера, Гітлер сказав між іншим таке: „Твердження, що німецький націонал-соціялізм заатакує скоро Північну й Полудневу Америку, Австралію, а навіть Голяндію, бо в тих краях існують інші форми правління, належить до того самого пляну, що буцім то ми збираємося до негайної виправи, щоб заняти цілий місяць". Та, як знаємо, Голяндія не лежить на місяці, а таки зараз під боком Німеччини. Міліони голяндців, що є тепер під націстівською владою, можуть посвідчити, що Гітлер таки іде і на „місяць"...

Якщо це правда, що ціла Полуднева Америка, яка також не лежить „на місяці", вкрита німецькими тайними орґанізаціями, які на спілку з місцевими про-гітлерівськими елементами плянують рівночасні удари, коли прийде „день", тоді й слова Ґебельса про „ряд індивідуальних розрахунків збройним шляхом" набирають тепер особливого значіння.

Ф. І. Фінжгар.

Бабусині Ковтки

(2)

Я дивився в її добрі очі.

— Рапку, мій дорогенький, скажи мені!

І ще жалісніше стиснула мені руки.

Тоді я помаленьки, наче кожне слово викидав із дна серця, відповів шепотом:

— Батько сказав мені, що я кривак!

Бабуся затиснула уста, заломила руки, очі їй зайшли сльозами й заясніли, а зараз потім упали дві великі сльози. І в цих двох сльозах я бачив те, що я давно відчував у серці.

— Рапку, кривду робить тобі.

Скільки то разів снилися мені ті дві сльози! Бабуся потім схопила мене за руку та повела в свою кімнату. З кухні принесла мені ласощів. Коли прийшли кликати, щоби пішла до гостей, рішучо та майже сердито відповіла:

— Не йду!

Коли я вже не хотів їсти, посадила мене біля себе й оповідала мені казки. І Святе Письмо читала мені. Добре пригадую собі цю притчу про сліпого від уродження. Двічі прочитала уступ, який ще й нині памятаю: „І спитали в Нього ученики Його: „Раві, хто згрішив: він чи родителі його, що сліпим родився?". Відповів Ісус: „Ні він не згрішив, ні родителі його, щоби явилися діла Божі на ньому".

Того дня повстала між мною і батьком залізна стіна. Не знаю, чи ми оба коли глянули приязно один на одного. Всі мої бажання злилися в одну думку, в одну постанову: Далеко від хати!

Я вчився, що аж чудо. А як я з четвертої реальної приніс додому найліпше свідоцтво, сталося, що батько наразі змяк. Хвала та слава про мене йшла по всій парохії. Та я тепер був холодний. Я постановив записатися до реальної школи, щоби лише не бути дома. Батько погрожував, що битиме мене, та я пішов. За два роки пішов я у світ.

Післявоєнна заверуха кинула мене на батьківщину. Тут я занедужав і геть витратив усі гроші, що їх був прискладав собі, а їх і так не було багато. А тепер я — бурлака.

Рапко гірко засміявся.

— Ні, ви не бурлака.

Здвигнув плечима.

— Ви так лише кажете!

— Приятелю, це не правда.

— Дайте мені ще одну папіроску й розійдемося.

— Прийміть від мене малу поміч!

— Спасибі! Не хочу!

— Згадайте Спасителеві слова, що ви їх говорили перед хвилиною: „Щоби показалися діла Божі на ньому". Я таки напишу до батька...

— Не смієте! — Ні! — запалав він. — Наша хата валиться і пропадає. Бувайте здорові!

— — — — — — —

Я став ходити по хаті сюди й туди. Це оповідання мене дуже зацікавило. Та за кілька хвилин знову почулися кроки. Рапко вернувся. Мав сльози в очах.

Ми глянули один на одного, ми оба знали, що один про одного думав, він про мене, а я про нього.

— Ви мені не візьмете за зле, що я вернувся. Там на мості мені на серці налягла така туга, що я не знав, чи кричати, чи плакати. Я не кричав, я плакав. Ви не вгадаєте, чого я прийшов до вас. Я прийшов із самої зарозумілости, щоби насміятися з вас і вашої проповіди, якої я напевно сподівався від вас — священика. Простіть мені.

— Розумію вас, приятелю!

Глянув на мене дуже допитливо, а потім сягнув у кишеню та показав мені якийсь клаптик паперу.

— Коли віритe мені, викупите мені це!

Я глянув на папір. То була заставнича картка.

— У крайній нужді заставив я бабусині ковтки, що їх мені дала на смертній постелі на спомин. Цього я вам передше не сказав. Не варта вони Бог зна що, одначе для мене це скарб. Це ті дві сльози. Тепер одинацята година, а вполудне зачинюють.

Я скоро дав йому гроші.

Я бачив, як він побіг вулицею, щоби викупити застав.

Як вибило полудне, прийшов змучений та поставив ковтки на стіл перед мене.

— Ось вони!

— Мені їх не треба!

— Сховайте мені їх! Нужда, то напасть. Не вірю сам собі. Одначе — прийду по них.

Очі заіскрилися йому, поправився та сказав:

— Вірте мені, що вернуся паном або вмру!

— — — — — —

Два роки ждав я його, ковтки і я.

Одного дня застукав хтось сильно до дверей та заки я сказав: „Прошу!" — посеред кімнати стояв якийсь пан. Усміхаючись підійшов до мене та подав мені руку.

— Ви думали, що я вже не прийду?

Тепер я пригадав собі його.

— Я прийшов за ковтками!

Коли я здивувався, притакнув іще раз.

— Так, як я був обіцяв!

— Чуда бувають, — сказав я та попросив його сідати.

— Залізна воля може все, — сказав коротко. — Пять місяців, цілих, пять місяців носив я вугля у пристані. Що така робота значила для моєї ноги, можете собі подумати. Я був без даху над головою. Ночував на землі. Та я видержав, справив собі одежу та в дорогу. Тепер за кордоном маю добре місце. Так як я вам тоді говорив:

— Вернуся паном або вмру. Дайте мені ковтки!

Розвинув їх, глянув і поцілував.

— Хай Бог благословить тебе, бабусю.

Втер очі та розпращався зі мною.

(Кінець).

(З хорватської мови переклав М. Н.).

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

НА РІЖНІ ТЕМИ

РЕДАҐОВАНІ НОВИНКИ.

Відомий американський журналіст Отто Д. Толишоє телеграфує до „Ню Йорк Таймсу", що японські ґазети не подають новинок про промови президента Рузвелта, секретаря фльоти Накса й підсекретаря стейту Велеса в їх справжньому виді, але зпрепаровані.

Кореспондент називає це редаґуванням новинок. Ця називанка підчеркує відношення до новинок у краю вільної преси. У такому краю ґазета, що розуміє своє завдання, вважає за свій обовязок подати новинку як найскорше й як найповніше, не оглядаючися на те, чи ця новинка годиться зо становищем редакційних статей, чи не годиться. В краях, де нема свободи преси, там новинки накручується так, щоб вони годилися з редакційними поглядами.

Для американського журналіста таке редаґування є рівнозначне з перекручуванням, з брехнею. Японські журналісти відай дивляться на свою поведінку, як на патріотизм.

НОВИНКИ И ЧИТАЧІ.

У даному випадку редактори японських ґазет ослаблювали протияпонські вискази американських політиків.

З цього видно відразу намір японських редакторів: вони не хочуть, щоби гострі виступи американських політиків застрашували читачів японських ґазет і не ослаблювали в них войовничого духа, котрий роздувають японські ґазети.

Цею поведінкою японські ґазети признали мимоволі багато річей. Наприклад, що їх читачі це люди, яких вони водять за носи; що ці люди даються водити брехнею, що, коли ґазети їм не скажуть правди, вони правди ніяк не дізнаються; що ці читачі або такі наївні, що не підозрівають, що їх ґазети обдурують, або такі не чесні, що знаючи, що їх дурять, проти того не протестують.

ВІЙНА И МИР.

Говорив рабін Фрідман зо Сиракюз, Ню Йорк, на бенкеті Торговельної Палати міста Рочестеру знагоди Дня Завішення Зброї, що в першій світовій війні Америка й її союзники виграли війну, а програли мир.

Очевидно він закликав американців, щоб вони не повторили історії першої війни.

Увага рабіна на місці. Бо пощо вести війну, коли виграну мається розстратити кепським миром?

І на місці говорити про мир теперішньої війни вже нині, бо, коли вигранння війни вимагає передовсім зібрання фізичних сил для переваги над ворогом, то виграння мира вимагає передовсім зібрання умових сил.

СПРАВДІ НІЧОГО НЕ ВАРТА?

Знагоди „Свята Завішення Зброї", говорив у Евансвилу, в стейті Індіяні, відомий американський герой з першої світової війни, сержант Йорк:

„Чарлс Линдберґ, сенатор Ґвілер, сенатор Най і кожний інший лідер „Америка Ферст Коміті" є апізерами Гітлера... Це не є обвинувачення, а ствердження факту.. Я не боюся війни, але її ненавиджу. Але ми не можемо уникнути нової війни, хіба що ми мали би, як Линдберґ, цінити наше теперішне особисте безпеченство вище, ніж ми цінимо свободу й волю й демократію".

Своїм висказом про Линдберґа сержант Йорк попав кулею в саме око. Чим особисто грозила би Линдберґові перемога Гітлера над Америкою? З Гітлеровою медалею він був би першим кандидатом на американського ґавлайтера.

ЛИШАЄ НАС У СПОКОЮ?

На перших зборах ново сформованої молодечої орґанізації „Америкен Ют фор Фрідом" у нюйорському готелі Волдорф-Асторія звертала-ся журналістка Дороті Томпсон проти пропаґанди Линдберґа й його товаришів, що, мовляв, Гітлер не має ніяких намірів проти Америки:

„Як він має намір лишити Америку в спокою, то чому він видав міліони на висилку сюди шпиґів й саботажників? Пощо він піддержує кореспонденцією й літературою творення тут фашистівських рухів?"

Чи не посувається Дороті Томпсон задалеко? Перефразуючи слова вовка: „Через бабине теля не можна вовкові навіть у город подивитися!" може Гітлер сказати: „Іґі! Через бабу не мав би навіть права написати до Америки листа або післати якусь книжечку?"

ЗАЩО ПІМСТА?

Оповідає кореспондентові „Ню Йорк Таймсу" один турок, що дістався недавно з Юогославії, що він був у Білгороді свідком, як німецький офіцир з німецького департаменту пропаґанди промовляв до юрби на вулиці, загрожуючи що на випадок, як серби не перестануть битися в горах проти німців, німці знищуть Білгород. Хтось з юрби запитався: „Чомуж ви робите нас у Білгороді відповідальними за те, що робиться в горах?"

Офіцир відповів: „Бо Білгород зробив „пуч" Сімовіча й здержав німецьку кампанію проти Росії на цілий місяць".

Тепер уже знаємо, чому вовк барана роздирає: таж тому, що баран наставляв до вовка роги й через те вовк став ще більше голодний.

ЧИМ ЙОГО ВИБИВАТИ?

Говорив д-р Герман Абрамовіц, монтреальський рабін, на зборах одної жидівської жіночої організації в Дітройті, що антисемітизм це є перший клин, котрим Гітлер розбиває краї, над котрими хоче запанувати.

Якщо порівнання на місці, то варто би знати, якого клина порадив би він ужити, щоби вибити ним клин, що його вбиває в Америку Гітлер.

Дехто думає, що найкраща зарада на націстичне перещіплювання антисемітизму заперечувати просто його існування.

НЕМА ТО ЯК ЧУЖИНЕЦЬ.

Звертає одна американська ґазета увагу американським бизнесменам на купецькі звичаї в краях латинської Америки. Каже між іншим, що купці в тих краях не люблять робити бизнесу з енківським поспіхом. Пригадує їм те, що німці мають великий успіх у південній Америці власне завдяки й тому, що вони шанують цей звичай тих країв.

Значиться, німецький купець у чужому краю старається пізнати звичаї того краю й в зносинах з мешканцями кожного краю придержується тих звичаїв.

Я певний, що в німецьких підручниках для виховання купців написано, що велику частину свого доспіху в краях південної Америки завдячує американський бизнесмен тому, що він старається пізнати обичаї краю, в котрім він робить бизнес, і тих звичаїв свято придержується.

Business And Professional Women Hear Story of Ukraine

William Czuczman Tells an Interesting Story at Club Meeting; Letter from England Is Also Enjoyed

The October meeting of the Business and Professional Woman's Club was held Wednesday night at the Good Will Club under the capable direction of Miss Ethel Robb, chairman of the international relations committee. The program for the evening was arranged with the year's theme in mind, "Strengthen Democracy for Defense."

"Ukraine, a nation unknown to the West, has come into the forefront of the world's attention," declared William Czuczman, opening his address, "The Ukraine—Seed of Discord." Before the first World War, she was divided between Russia and Austria; after the war, she had a short lived independence; then again before the Versailles Treaty, four different countries over-ran her and shared the spoil. Now again most of her territories are occupied by Nazi war forces.

"Of the numerous races and nationalities subject to the Soviet Union, Ukraine is one of the largest and most important. Lying between two great mountain systems, Caucasus in the East and the Carpathians in the West, Ukraine has a unique geographical situation with access to the Black Sea and to the Mediterranean. Ukraine ranks second in area and third in population among the European countries, with fifty million inhabitants. This country is endowed with rich mineral resources, including the coal, iron, petroleum, copper and manganese, so essential to the manufacture of war materials. It has often been called "The bread basket of Europe," due in no small measure to its endowment of three-fourths of its soil a rich, black loam.

„Numerous rivers flowing into the Black Sea furnish inland transportation, as well as electrical power generated by the mammoth power plant built by American engineers, with installations manufactured by the General Electric Company of Schenectady. The dictators are fighting for this natural highway from Europe to Asia, especially to India, made possible by its strategic position.

"Ancient history of Ukraine places its birth in the year 988 A. D., when its capital, Kiev, first accepted Christianity, through the arrival of the Greek clergy. During the 12th century, this capital became one of the most cultured and wealthiest city in Europe, communicating with the West on equal terms in art, literature and commerce. It was in the 13th century, however, that the Golden Era came to a tragic end, when it was taken by the more primitive Great Russian of Moskow. Everything possible was done to destroy and curb the Ukrainian culture—its language in particular being forbidden in schools and churches. All power was centralized in Moscow.

"Students of the European situation believe that Ukraine is the seed of the present conflict, and the sorest spot in Europe. The outcome of the present war and the future peace of Europe will depend in large measure on solving this vital problem which has long existed awaiting its proper solution."

Quoting H. Hessell Tiltman's "Peasant Europe," Mr. Czuczman continued: "For six hundred years, with one brief interval as an autonomous state linked with the Russian Empire, they have fought to remain Ukrainian. They have preserved their own distinctive language, their own church, their own clothes, their high standard of husbandry. And, at the end of that fight of centuries, as at the beginning, they face the world undaunted alike by poverty, persecution and repression—demanding the right of people having a common stock and a common life to rule themselves. That demand may be resisted for a year, a generation, or a hundred generations. But at the end of that time, the Ukrainian peoples will still be asking for their freedom. And there will be neither lasting peace nor the reign of justice in Eastern Europe until that right is granted, and the alien troops withdraw, leaving the Ukraine to control its own destinies and enrich all the peasant lands by its example."

Turning his thoughts to America, where there are more than 700,000 people of Ukrainian blood, Mr. Czuczman stated that "they have found a voice in the affairs of the United States, the State, the municipality, and the local school—and a liberty far greater than they had dreamed of. America is a haven in which a sound cultural development is not only possible but encouraged."

"The Ukrainians of America are, first of all, Americans. True enough, the older generation is connected by family and tradition to the country of their birth. That is inevitable. But now, their only allegiance, and that of their children, is to the United States of America. From the people of my race, America can expect loyalty, devotion and cooperation; the more so in time of distress.

"All that is required to strengthen this feeling of loyalty, devotion and cooperation is a deeper and more sympathetic understanding between the Anglo-Saxon and the Ukrainian races. In conclusion, may I state, on behalf of those whom I represent tonight, that, regardless of creed, heritage or extraction, we are all in the same boat, and should remain good and staunch Americans, eager to do our best for America." These stirring words of Mr. Czuczman were received enthusiastically by the audience.

The next speaker of the evening, Mrs. Lillian Wilcox, mother of Commander Donald J. Wilcox, an attache of U. S. Embassy in London, read a very interesting letter which she had received recently from her son. Mr. Wilcox praised highly the "spirit," as he prefers to call it, of the people of Great Britain, and mentioned the fact that when speaking of the result of the great conflict, these people always say "when we win"—never "if we win," thus showing their great courage and determination.

Speaking in a lighter vein, Mr. Wilcox mentioned having met many of the famous people of the day, Noel Coward, Beatrice Lille and Winston Churchill, also having attended the various sports events which are carried on in spite of all the present handicaps and which are largely attended.

Countinuing the program of the evening, Miss Ethel Robb read letters from a ten-year-old child in Belfast, Ireland, describing the bombing of her city and the destruction of her home during the past April's bombing raids. She concluded with letters from an English business women who conducts a retail shop in the city of London.

Speaks of Poland

Miss Josephine Figlarski next presented a word picture of the existing conditions in conquered Poland, which was very informative and of special interest to people of Amsterdam, many of whom have loved ones in this, their native country. Of special interest was a letter read by Miss Figlarski which she had received from a Polish soldier, now confined in a concentration camp in Switzerland. This letter was brimfull of intense patriotic feeling; the letter itself was literally slashed to pieces by the censor's scissors, so much so that Miss Figlarski had mounted it on cellophane to preserve its entirety. It seems a wonder that these remaining phrases conveying such staunch patriotism were permitted to reach the United States. The letter seemed to indicate the fact that the writer must be a very well-educated man—only twenty-six years, by the way—one of many such individuals carrying on their studies in these concentration camps.

Concluding Features

The program concluded with delighful musical entertainment arranged by Miss Titania Czuczman, consisting of Ukrainian folk dances by the Misses Olga Babak, Dorothy Babak, Sophie Trufyn, Sophie Bodak and Nadia Papura.

The music for the dances was furnished by Miss Ann Malkiewicz, pianist; together with Myron Bazaar and Albert Gumula.

The social hour followed with Mrs. Lewis Christian and Miss Anna Caldwell presiding at the tea table which was attractively decorated with a centerpiece of vari-colored autumnal flowers. Hostesses for the evening included Miss Lucy Collins, Mrs. Olive Johnson and Miss Marguerite Caldwell.

(EVENING RECORDER, Amsterdam, N. Y., Saturday, October 25, 1941).

Злучені Держави не плекають в себе кавового дерева. Зате виливають половину світової продукції кави.

—o—

Ескадронні проводирі в Британській Королівській Фльоті одержують денно $7.80 платні; групові капітани одержують денно $13.92.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ПРОБУВАЛИ ВТІКАТИ З ВЯЗНИЦІ.—Персі Моноґен, з Філядельфії (наліво) і Майкел Капано, з Кемдена, Ню Джерзі, пробували вилому з вязниці в Кемдені. Спроба невдалася. Сорок поліцаїв і пожарників їх перемогли. На світлині, їх безпритомних складають на ноші.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Трентон, Н. Дж. — Україньсько-Американський Горожанський Клюб закупив два примірники „Історії України" М. Грушевського і призначив один примірник для міської бібліотеки в Трентоні, а другий для університетської бібліотеки в Пристон, Н. Дж.

Нюарк, Н. Дж. — Гром. Лука Стандрет призначив один примірник „Історії України" по англійськи для д-ра Чарлза Лі Рейнолдза.

„ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС" — НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Уже вийшло друге число нового українського часопису п. н. „Громадський Голос", що своїм обемом, виглядом та способом писання нагадує старокраєвий радикальний часопис тої самої назви. Перше число вийшло під датою Ню Йорк, дня 15. жовтня 1941. Видає його „Українська Видавнича Спілка". Редаґує: Редакзаційна Колеґія. Видавництво заповідає, що часопис виходитиме два рази в місяць. Перша редакційна стаття, затитулована „Під прапором демократії", заповідає, що „На вільній землі Вашингтона, Джеферсона, Френклика, Линколна та інших будівничих демократичного ладу Сполучених Держав Америки відновлюємо той Громадський Голос, що майже пів століття лунав з стародавної столиці Західної України, ніс у народню масу безпощадну боротьбу проти темноти, реакції й насильства, голосив ідеали свободи, рівности і братерства".

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. When will the "drive" to sell Defense Savings Bonds begin?

A. There will be no "drive." Many people think of the Defense Savings Program as like the Liberty Loan campaigns of the first World War, which were conducted for stated periods to raise specific quotas. The Defense Savings Program is a long-range, continuing effort to stimulate the public to buy more and more Defense Bonds and Stamps month by month, and is essentially a program to promote mass saving, as well as to provide money for defense.

Q. Are Defense Savings Stamps sold at retail stores exchangeable for Defense Savings Bonds?

A. Yes. They are the same as Stamps on sale at post offices elsewhere.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

Плями з чаю і овочів треба насмарувати ґліцериною і полишити кілька годин. Опісля випрати в зимній воді з милом.

ЛЮБИМЦІ.—Джін Невіл з Оклагома Сити й Джін Фетров, що служать в Америкен Ігел, що є відділом британської военної летничої служби, привезли зо собою з Англії по такій собаці й виставили їх на собачій виставі в Лос Анджелесі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Організаційні збори.

Як було оголошено в „Свободі", заходом від. 331. У. Н. С. і молодечого від. 457. (останний зорганізований організатором В. Загаєвичом півтора року тому), відбулись в неділю, 19. жовтня ц. р. в годині 3. пополудні спільні організаційні збори, на котрих промовляв організатор п. Загаєвич.

Збори відкрив предсідатель 331 від. О. Гнатюк і в палкій промові підніс працю орг. Загаєвича, заявляючи, що нині кольонія може чванитися маючи такі поважні числом відділи, а особливо молодечий ім. Т. Шевченка.

Попрошений до слова пан Загаєвич в перших словах підніс особливо заслуги вже неприсутного між нами члена покійного Івана Ключки, свого бувшого співробітника, першого секретаря відділу і першого делеґата молодечого відділу на послідну конвенцію. Його вшановано повстанням з місць. Опісля організатор зясував могучість У. Н. Союзу та порівнував ріжницю між нашим Союзом, а іншими асекураційними організаціями, з чого вийшло ясно, що немає в Америці чи Канаді української сильнішої фінансово-асекураційної інституції понад Український Народний Союз.

Приявні були так переконані промовою, що в наслідок тих організаційних зборів вписалося (найбільше до молодечого відділу 457 в Милвил і 378 у Вудбайн), загально 24 членів, майже самої молоді, з винятком 3 осіб старших.

Дальше говорив організатор, що так як понад 30 літ тому взад так й тепер наш бизнесмен і організатор української кольонії в Милвил, а приявний на цих зборах громадянин Василь Матолич, був одним з тих рідких а дійсних союзових піонірів, що доложив чимало часу і праці організуючи молодечий відділ півтора року тому взад, до котрого і його рідня належить і мимо його старого віку він і нині являється тим чинником, що допильнує, щоб задержати членів при Союзі. А його дочка Ольга є касієркою молодечого відділу від часу його заснування.

На ріжні запити давав організатор вдоволяючі відповіди, за що, як звичайно, зістав нагороджений грімкими оплесками.

Ми дуже радіємо, що витаємо гостей в нашій громаді й тому ми є вдячні, що організатор Загаєвич загостив до наших двох відділів, бо ми свідомі, що не є так легко організувати нашу молодь до Союза. Щоб зорганізувати 24 членів протягом 3 днів, то до сего треба дійсно фахівця.

Очевидно, що крім п. Матолича до цього причинилися у великій мірі родини — Романишин, Хамондюк, Мандюк, Коханський, а з Вудбайн родини Зенюк, Ющак і Панчишин.

Ці родини, які вписали молодь до Українського Народного Союза, це є власне ці свідомі господарі, що тут вже літами фармерують. Не всі наші земляки в Америці знають чим для нас являється наша перша й одинока та найбільша українська фармерська кольонія в Милвил, Н. Дж.

Збори закінчено около 7 години вечером відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

А. Романюк, секретар.

Дня 28. жовтня 1941. року, в 7. год. вечером померла по довгій недузі в Кавнті Шпитали Вауватуса Вісконсін, членкиня Тов. ім. Івана Франка, від. 103. У. Н. Союзу,

МАРІЯ БАРИЛЯК.

Покійна походила з міста Комарно, повіт Рудки, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступила в 1914. році в Ледвуд, Місурі, до відділу 360., з котрого перейшла з переступним листом 1919. році до відділу 103. в Мілвокі, Вісконсін.

Померла, проживши 58 років.

Похорон відбувся 1. листопаду 1941. року до укр. прав. церкви Покрови Преч. Діви Марії, на Скат стріт, Мілвокі, Віс. По відправленню Сл. Божої й Панахиди при участи членів Тов. ім. Івана Франка й родини Покійної та близьких знайомих Покійну відпроваджено на цвинтар. Покійна полишила в великім смутку мужа Івана, сина Кароля, доньку Катерину, замужну Франціс-Гейдель, і малі внуки.

Нехай прибрана земля Вашингтона позістане Її вічним спочинком!

Теодор Барсук, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 444. Наїзники.

Тарзан потихо зсунувся з горбка вниз, щоб ближче приглянутись загадочним морякам, що висипались з военної галери.

Він догадувався, що отсе на його очах відбувався якийсь підступний і водночас дуже смілий збройний напад на цю столицю.

„Коли нам вдасться схопити короля в наші руки, то ми відберемо від тих палядинських псів цілу столицю, яку їхні батьки відобрали від нас".

В той спосіб заговорив ватажок наїзників і додав: „Наперед докладно перешукайте ці корчі, чи нема часом там сторожі".